

Handläggare
Henrik Säfström Danielsson

Datum
2013-10-08

Diarienummer
BUN-2013-1581

Barn- och ungdomsnämnden|

Egenvärdering av tillsynsmodell för fristående förskolor och pedagogisk omsorg i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden föreslås besluta

att lägga egenvärderingen av tillsynsmodell för fristående förskolor och pedagogisk omsorg i Uppsala kommun till handlingarna.

Ärendet

Barn- och ungdomsnämnden har tillsynsansvar för fristående förskolor och pedagogisk omsorg i Uppsala kommun. Våren 2013 infördes en ny tillsynsmodell. Tillsynen under våren 2013 har analyserats för att ta reda på om tillsynsmodellen fungerar för att kommunen ska ta sitt lagstadgade tillsynsansvar och för att utveckla och förbättra tillsynen.

Utifrån analysen drar kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad slutsatserna att tillsynsmodellen fungerar för att kommunen ska ta sitt lagstadgade tillsynsansvar men att det finns områden att utveckla och förbättra.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Carola Helenius Nilsson
Direktör

Handläggare
Henrik S Danielsson

Datum
2013-07-01

Diarienummer
BUN-2013-1581

Egenvärdering av tillsynsmodell

Den tillsyn som genomförts under våren 2013 har analyserats i en egenvärdering. Egenvärderingen har genomförts genom att inspekterade förskolor fått besvara en enkät (sammanställning av svaren finns att tillgå) och genom att inspektörerna reflekterat utifrån frågorna som framgår nedan. Även en resultatsammanställning av tillsynerna har använts i egenvärderingen.

Först redovisas egenvärderingens syften och frågeställningar och därefter resultaten av tillsynen och de generella slutsatser som dragits i analysen. Därefter går de mer specifika analysområdena och frågorna igenom och slutsatser om utveckling av modellen dras. Som bilaga finns de enkätfrågor som de inspekterade förskolorna fått besvara.

Syften:

Att ta reda på om tillsynsmodellen fungerar för att kommunen ska ta sitt lagstadgade tillsynsansvar.

Att utveckla och förbättra tillsynen.

Frågeställningar:

Ger tillsynen kunskap om de inspekterade förskolorna och huvudmännen uppfyller kraven i skollagen och läroplanen?

Ger tillsynen en bra bild av de inspekterade förskolornas kvalitet?

Fungerar tillsynen som ett stöd för de inspekterade förskolorna?

Resultat av tillsynen

Tillsynerna har resulterat i sju stycken anmärkningar, tre stycken förelägganden och fem stycken avstå ingripande. Tre stycken tillsyner har genomförts utan anmärkning.

Sammantaget har tillsynerna resulterat i 31 st. områden som måste åtgärdas och 62 st. områden som bör utvecklas. De vanligaste områdena som pekas ut är olika delar av det systematiska kvalitetsarbetet, totalt 50 st.

Ingen har hittills motsatt sig bedömningarna med undantag av ett fall av förskolechef utan tillräcklig utbildning.

Slutsatser

Utifrån analysen drar kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad slutsatserna att tillsynsmodellen fungerar för att kommunen ska ta sitt lagstadgade tillsynsansvar men att det finns områden att utveckla och förbättra.

Tillsynens resultat och de inspekterade förskolornas svar på enkäten och det faktum att inga förskolor bestrider de krav på åtgärder kommunen ställer, visar att tillsynen antagligen identifierar relevanta områden för förskolorna att åtgärda och utveckla. Enkätsvaren visar vidare att tillsynen ger en bra bild av de inspekterade förskolornas kvalitet och att den fungerar som ett stöd för de inspekterade förskolorna.

Analysområden

Urvalet av frågor i protokollet

1. Behöver vi titta mer på personalens förhållningssätt gentemot barnen utifrån kraven i läroplanen?
2. Behöver vi titta mer på barnens förhållningssätt gentemot varandra och personalen?

Analys

Vi kommer åt förhållningssätten genom de frågor som ställs vid intervju med förskolechefen. Vi skulle dock kunna titta mer på detta under observationerna av verksamheten och lunchtillfället genom att formulera en del kriterier och frågor som alltid ska ställas. Det som skulle vara intressant att titta på är:

- Personalens förhållningssätt
 - Hur de tilltalar och interagerar med barnen och varandra
- Barnens förhållningssätt till varandra
 - Hur de tilltalar och interagerar med varandra

Kriterier för detta som skrivs in i tillsynsprotokoll:

- Personalen visar respekt för barnen.
- Personalen stimulerar barnens samspel och lärande.
- Personalen tar vara på barnens idéer.
- Barnen visar prov på förmåga att fungera enskilt och i grupp.
- Barnen visar prov på nyfikenhet, lust och förmåga att leka och lära.
- Barnen visar prov på tillit till sin egen förmåga.

Vi bör även använda observationen i större utsträckning för att samtala med personalen och barnen om förskolans verksamhet.

Följande frågor ska därför i framtiden ställas till personalen under observationstillfället:

- Vad gör ni nu/Vad ska ni göra idag?
- Vad är syftet med det (i förhållande till målen i läroplanen)?

Följande frågor ska ställas till barnen under observationstillfället:

- Är det roligt att vara här?

- Vad har ni gjort idag/ska ni göra idag?

Svaren på frågorna används sedan i bedömningen av kriterierna i tillsynsprotokollet.

3. Behöver vi titta mer på den fysiska säkerheten i lokaler och utemiljö?

Analys

Ja, det behöver vi göra. Jämförelse med miljökontorets tillsyn visar att barnens säkerhet annars riskerar att falla mellan stolarna. Vi börjar därför med att fråna och med höstens tillsyner att begära in protokoll från den senaste barnskydds rond samt brandskydds rutiner. Protokollet jämförs med vedertagna riktlinjer för vad barnskydds rond bör titta på. Vi har även tittat på det gamla tillsynsprotokollet och utifrån andra kommuners riktlinjer formulerat om kriterierna i inför tillsyn-dokumentet och tillsynsprotokollet.

Följande kriterier för säkerhet läggs till:

- Senaste barnskydds rond genomförd för högst ett halvår sedan (barnskydds rond bör genomföras minst två gånger per år).
- Senaste brandövning genomförd för högst ett halvår sedan (brandövning bör genomföras minst två gånger per år).
- Ansvarig är utsedd för barnsäkerhets arbetet.
- Väl fungerande rutiner vid tillfälle av olyckor och tillbud finns och är kända.
- Protokoll från barnskydds rond uppfyller vedertagna normer:
 - Utomhus miljö, gården, allmänna trapphus (säkerhet)
 - Låsbara grindar
 - Hela stängsel
 - Lekredskap
 - Miljön utanför förskolans gård
 - Inomhus, klimat och fasta inventarier, vältrisker (säkerhet)
 - Inomhus lösa inventarier och kemiskt-tekniskt material (säkerhet)
 - Leksaker, lekmaterial
 - Brandskydds utrustning och utrymningsvägar
 - Psykosocial miljö
 - Allergifaktorer
 - Lokalvård
 - Skjutsning med bil
 - Låsta ytterdörrar

- Låsbara fönster
- Elsäkerhet: Kontakter/petsäkra uttag mm
- Varmvattnets temperatur
- Klämskydd dörrar
- Elementskydd
- Trappor, fallrisker

Frågor att ställa angående kriterierna:

- Vad hittade ni på förra rondan?
 - Vad åtgärdade ni då?
 - Hur fungerade rutinerna vid den förra brandövningen?
 - Hur fungerade rutinerna vid det förra tillbudet?
4. Är protokollet för omfattande? Ska antalet indikatorer vara färre för att möjliggöra att gå in mer på djupet i vissa frågor?
- a. Är det något som ska tas bort?
 - b. Finns indikatorer som kan slås ihop?
 - c. Är det någon indikator som saknas?
 - d. Ska någon indikator formuleras om?

Analys

Enkäten visar att drygt hälften tycker att antalet frågor är lagom medan knappt hälften tycker att de är för många. Samtidigt finns det ingen "majoritet" för att ta bort indikatorer ur protokollet. Då är det fler som anser att det finns indikatorer som bör läggas till i protokollet.

Vissa kriterier som inte visat sig fungera kan tas bort. Andra kriterier som ligger väldigt nära varandra kan slås ihop. Ytterligare saker som visat sig vara viktiga läggs till. Total kommer dock omfattningen av protokollet att minska.

Enkätsvaren visar också att man uppfattar de frågor som ställdes som relevanta för att undersöka förskolans kvalitet och att de gav förskolechefen möjlighet att ge en heltäckande och rättvisande bild av verksamheten.

5. Fungerar bedömningsnivåerna på ett bra sätt?

Analys

Vi är inte förskolorna tillräckligt länge för att kunna bedöma om en verksamhet håller "VG-nivå" annat än undantagsvis. Detta "betyg" kommer därför att tas bort. Vi ska däremot även fortsättningsvis skriva fram exempel på sådant som vi bedömer fungera mycket bra på de inspekterade förskolorna.

Däremot är det inga problem med att konstatera om förskolorna lever upp till kraven i skollag och läroplan eller inte. De två bedömningsnivåerna för "icke godkänt" behöver finnas kvar för att möjliggöra skilda bedömningar för förskolor som inte alls arbetar enligt styrdokumentet och för förskolor som gör det men som skulle behöva utveckla arbetet för att helt nå upp till styrdokumentens krav.

Enkät svar och andra kommentarer stödjer denna förändring även om många svarat att bedömningsnivåerna gjort att verksamheten kunnat beskrivas på ett rättvisande sätt.

6. Vad ger kommentarsfältet?

Analys

Kommentarsfältet är framförallt till för att fungera som minnesanteckningar för oss inför skrivandet av tillsynsprotokollet och de bedömningar som görs där. Frågan är vad det kan ge till förskolorna i den form det har nu. Det finns inte tid till att skriva mer. En tanke är därför att enbart ha med kommentarer vid avvikande bedömning, positivt eller negativt. Enkät svaren visar dock att kommentarerna är något så när uppskattade varför de behålls i sin nuvarande form.

7. Ordningen på indikatorerna.

Analys

Viss omflyttning görs pga. ändringar i och av kriterier samt att det ibland blivit en del tvära kast under intervjuerna.

Förberedelserna

8. Ska vi kräva in och/eller titta mer systematiskt på pedagogisk dokumentation? Vilka frågor ska vi då ställa till detta material?

Analys

Vi kan inte ta hand om mer material inför tillsynen. Däremot börjar vi med att kräva att förskolan vid inspektionstillfället ska kunna visa upp exempel på pedagogisk dokumentation. Dokumentationen bedöms då mot följande kriterier (som förtydligar kriterium nr. 4:6 i tillsynsprotokollet):

- Dokumentationen synliggör individuell utveckling mot mål i läroplanen.
- Dokumentationen kan användas för stimulera lärandet.

9. Ska vi kräva in och/eller titta mer systematiskt på underlag inför och dokumentation från utvecklingssamtal? Vilka frågor ska vi då ställa till detta material?

Analys

Vi kan inte ta hand om mer material inför tillsynen. Däremot börjar vi med att kräva att förskolan vid inspektionstillfället ska kunna visa upp exempel på detta underlag.

Dokumentationen bedöms då mot följande kriterier (som förtydligar kriterium nr. 8:4 i tillsynsprotokollet):

- Underlaget möjliggör ett samtal om barnets utveckling och lärande.

10. Tittar vi på rätt saker i våra förberedelser?

Analys

Protokoll från barnsäkerhetsrond läggs till eftersom vi behöver titta mer på säkerhet. Barnenkäten tas bort eftersom kontrollen av denna inte gett något inför något besök. Enkätsvaren visar att man tycker att det material som vi begär in gör att vi kan skaffa oss en ganska god bild av verksamheten inför besöket.

11. Får vi in rätt material? Är vi tillräckligt tydliga avseende vad som ska skickas in? Ska något mer skickas in?

Analys

Materialet som skickas in om systematiskt kvalitetsarbete är av väldigt skiftande slag. Därför ska vi förtydliga vad man skicka in om detta. Vi ska även förtydliga att dokumentationen ska beskriva situationen innevarande eller föregående läsår. En del kommentarer i enkäten visar också på detta.

I vissa fall har det uppstått missförstånd om vad som gäller för vilka registerutdrag ur belastningsregistret som ska skickas in. Även detta ska förtydligas. Enkätsvaren visar annars att förskolorna tycker att det är någorlunda tydligt vad som ska skickas in.

12. Är det något vi ska sluta med att kräva in?

Analys

Nej, då får vi inte in den information vi behöver.

13. Ska det i förberedelserna ingå en kontroll av DokÄ?

Analys

Ja, det har visat sig att viktig information om förskolorna annars inte kommer fram. Detta läggs in i inför-dokumentet.

14. Upplevs självvärderingen som givande att genomföra och besvara?

Analys

Den ursprungliga tanken med självvärderingen – att den skulle ligga till grund för intressanta jämförelser i bedömningen av verksamheten vid ett återkopplingsamtal – har inte fungerat. Däremot visar enkätsvaren att självvärderingen kan vara bra att ha kvar som förberedelse inför tillsynstillfället och för förskolans utveckling. Självvärderingen får därför vara kvar i sin

nuvarande form (förutom att vissa anpassningar kan behöva göras mot ändringar i tillsynsprotokollet). Vi förtydligar även i informationen som går ut inför tillsynen vad självvärderingens syfte är.

Besöket

15. Uppför vi oss på ett vänligt och korrekt sätt? Är vårt bemötande gentemot förskolornas representanter trevligt och professionellt?

Analys

Ja, enkätsvaren visar detta. Det finns en kommentar om observationen av verksamheten. Inför hösten kommer även observationen att systematiseras något ytterligare som beskrivits ovan.

16. Är dagordningen väl fungerande?

Analys

Ja, det är den eftersom vi anpassar oss efter situationen på förskolan. Enkätsvaren visar även på detta. Balansen mellan samtal och observationen fungerar också bra.

17. Träffar vi rätt personer? (Ska vi även träffa och samtala med personal och/eller barn – ska vi förbereda särskilda frågor vi ställer till barnen vid lunch eller observation?)

Analys

I en del fall har förskolechefen inte varit tillräckligt insatt i den pedagogiska verksamheten för att kunna besvara våra frågor. Det har då handlat om större förskolor eller förskolechefer som ansvarar för flera förskolor.

Vi kommer därför att i utskicket inför tillsynen skriva att om förskolechefen inte arbetar i barngrupp på förskolan eller om hen inte har detaljerad kunskap om undervisningen så ska en förskollärare delta under den del av samtalet som handlar om denna.

18. Upplever förskolorna att tillsynsbesöket varit till nytta för dem eller kommer att vara till nytta för dem i utvecklingen av verksamheten?

Analys

Detta kommer antagligen att vara olika beroende på förskolechefens kompetens och situationen på den enskilda förskolan.

Enkätsvaren visar att drygt hälften instämmer helt i detta och de flesta övriga tycker att det stämmer ganska väl. Detta gäller även för hur man uppfattar tillsynsprotokollet.

Återkopplingen

19. Är tillsynsprotokollet begripligt och tydligt?

Analys

Ja, enkätsvaren visar detta.

20. Känner förskolechefen igen sig i den beskrivning av verksamheten och dess kvalitet som ges i tillsynsprotokollet?

Analys

Ja, enkätsvaren visar detta.

21. Ger det något till förskolorna att vi skickar ut inför-dokumentet? Innehåller detta saker som vi egentligen inte borde skicka ut till dem?

Analys

Svaren på enkäterna visar att dokumentet är intressant att ta del av. Dock ska vi inte ta med de mer detaljerade bedömningarna avseende t.ex. verksamhetsredogörelserna i utskicken.

Enkätfrågorna

Förberedelserna

1. Det framgick tydligt vilket material som skulle skickas in inför tillsynen. Stämmer helt och hållet, ganska bra, ganska dåligt, inte alls, Vet inte.
2. Det material jag skickade in gjorde att inspektörerna kunde skapa sig en god bild av verksamheten inför besöket.
3. Genomförandet och besvarandet av självvärderingen har gjort att vi fått en bättre inblick i verksamheten på vår förskola.
4. Genomförandet och besvarandet av självvärderingen gjorde att jag var bättre förberedd för tillsynsbesöket.
5. Eventuell kommentar (fritext).

Frågor och tillsynsprotokoll

1. Antalet frågor i tillsynsprotokollet är
- för få, - lagom, - för många.
2. De frågor som ställdes var relevanta för att undersöka förskolans kvalitet.
3. Frågorna gav mig möjlighet att ge en heltäckande bild av förskolans verksamhet.
4. Frågorna gav mig möjlighet att ge en rättvisande bild av förskolans verksamhet.
5. Det finns indikatorer i tillsynsprotokollet som bör tas bort.
6. Det finns andra indikatorer som bör läggas till i tillsynsprotokollet.
7. Eventuell kommentar (fritext).

Besöket

1. Inspektörerna bemötte oss på ett trevligt sätt.
2. Inspektörerna var professionella.
3. Inspektörerna anpassade genomförandet av tillsynsbesöket efter förhållandena på vår förskola.
4. Tillsynsbesöket har varit till nytta för oss eller kommer att vara till nytta för oss i utvecklingen av vår verksamhet.
5. Eventuell kommentar (fritext).

Återkopplingen

1. Tillsynsprotokollet är begripligt och tydligt.
2. Jag tycker att tillsynsprotokollet ger en rättvisande bild av verksamheten och dess kvalitet.
3. Jag tycker att tillsynsprotokollet ger en rättvisande bedömningen av den inskickade dokumentationen.

4. Bedömningsnivåerna (väl godkänt-godkänt-bör utvecklas-måste åtgärdas) gjorde att verksamheten på vår förskola kunde beskrivas på ett rättvisande sätt.
5. Texterna i kommentarsfältet gjorde att jag förstod vad bedömningen utgått ifrån.
6. Jag tycker att "inför-dokumentet" är relevant för mig att ta del av.
7. Tillsynsprotokollet har varit till nytta för oss eller kommer att vara till nytta för oss i utvecklingen av vår verksamhet.
8. Eventuell kommentar (fritext).